

ZPRAVODAJ

Prosinec 2023

www.helpnet.cz

Co nás čeká s rokem 2024? MPSV přináší kompletní souhrn nejen legislativních novinek

Se začátkem nového roku 2024 (případně v jeho průběhu) začíná platit řada změn z působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí, které ovlivní primárně státní sociální podporu, péči o děti a důchodový systém. Úpravy se chystají také v oblasti trhu práce a podpory v nezaměstnanosti. Nadále zároveň MPSV pokračuje v rozsáhlé digitalizaci resortu, což přinese zjednodušení a urychlení dosud nastavených procesů, a to jak ze strany klienta, tak i úředníků.

„V roce 2023 se celému týmu na MPSV podařilo připravit celou řadu důležitých změn. Pomoc státu se dlouhodobě snažíme zacílit na ty nejpotřebnější skupiny. Jako velmi pozitivní krok proto vnímám navýšení rodičovského příspěvku, který od ledna 2024 pomůže všem rodinám s malými dětmi. Zároveň přicházíme se zcela klíčovými úpravami v oblasti důchodů, které jsou krokem k udržitelnosti celého penzijního systému,“ řekl ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL).

„Zásadní je nyní pro MPSV také digitalizace. Postoupili jsme o obrovský skok dopředu a provádíme změny, které tu ve státní správě dosud nebyly. V naší klientské zóně Jenda je možné si zažádat o on-line rodičovský příspěvek a za několik dnů k němu přibude také příspěvek na bydlení a příspěvek na dítě. Žádost o důchod je také on-line a plánujeme převedení dalších agend do elektronického prostředí,“ přiblížil ministr Jurečka.

„V intenzivní práci budeme pokračovat i v následujícím roce, kdy nás čeká řada dalších výzev. Například dokončíme a představíme velkou revizi dávkového systému. Od 1. ledna začíná platit hned sedmnáct různých legislativních předpisů. MPSV tedy odvedlo kus práce a za to chci poděkovat všem kolegyním a kolegům z celého resortu,“ dodal.

MPSV přináší tradiční přehled novinek, které budou účinné v roce 2024. Jde o výčet nejzásadnějších změn, v celkovém součtu je jich ještě více. V rámci evropského Operačního programu Zaměstnanost + budou v nadcházejícím roce vyhlášeny další výzvy na programy v sociální oblasti. Jejich přehled je k dispozici [na webu ESF](#).

Podrobně jsou jednotlivé novinky popsány [v tiskové zprávě MPSV](#).

PŘIPRAVUJE SE

Příspěvek na péči bude navyšován pružněji. Podle návrhu MPSV jej bude moci zvýšit vláda pouze svým nařízením

MPSV navrhuje koncepční řešení v souvislosti s navyšováním příspěvku na péči. Úprava zákona o sociálních službách umožní, aby tento příspěvek mohla při splnění konkrétních podmínek navyšovat vláda pouze nařízením, a nikoliv změnou zákona, jako je tomu nyní. K navýšení příspěvku na péči by podle návrhu mohlo dojít v případě, kdy inflace vzroste o 5 % za období, kdy došlo k navýšení příspěvku naposledy. Konkrétní částky pak upraví vláda přímo v nařízení. Předlohu MPSV příští týden předloží do meziresortního připomínkového řízení spolu se dvěma variantami navýšení příspěvku na péči.

„Příspěvek na péči považuji za opravdu klíčovou formu pomoci státu, která cílí na velmi zranitelnou skupinu lidí. Jsme si vědomi jeho významu. Zavedení koncepčního a předvídatelného valorizačního mechanismu je pro všechny, kdo příspěvek pobírají, velmi transparentním řešením. Naším cílem je zachovat reálnou hodnotu příspěvku. Nová pravidla budou pracovat s jasnými a vyčíslitelnými daty. Nynější systém, kdy je pro navýšení příspěvku nutná změna zákona, není vůbec pružný,“ uvedl ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL).

Příspěvek na péči se vyplácí ve čtyřech stupních na základě dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Je určen osobě závislé na péči jiné osoby nebo na péči poskytované prostřednictvím sociálních služeb. Závislost příjemce se vyjadřuje rozsahem nezvládaných životních potřeb. Je na osobě závislé, jaký typ péče si zvolí.

„Navrhujeme, aby částky příspěvku na péči mohla vláda zvýšit na základě transparentního ekonomického ukazatele, jakým je růst spotřebitelských cen. Vláda bude moci při zvýšení inflace upravovat nařízením výši jednotlivých částek příspěvku na péči v jednotlivých stupních a také s přihlédnutím, kdo péči vykonává,“ vysvětlil ministr Jurečka.

Návrh zároveň počítá s postupem pro první zvýšení částek příspěvku na péči nařízením vlády, kdy by vládě byla uložena povinnost nařízení o zvýšení částek příspěvku na péči, při naplnění valorizační podmínky, vydat, a to do jednoho měsíce od účinnosti novely zákona. Pokud tedy bude novela zákona účinná od 1. června 2024, vznikne tím povinnost vydat nařízení vlády s účinností od 1. července 2024.

„Platí tedy, co jsem již opakovaně avizoval. Počítáme s tím, že částky příspěvku na péči navýšíme od července příštího roku,“ dodal ministr Jurečka.

Spolu s legislativní předlohou do meziresortního připomínkového řízení MPSV odešle i dvě varianty toho, jak by příští rok příspěvek na péči vláda mohla navýšit. Příslušný návrh je součástí přílohy této tiskové zprávy.

MPSV s ohledem na výdaje domácností již zvýšilo příspěvek na mobilitu a na energie, který je určený všem, kteří jsou závislí na podpoře dýchání. Současně mohou lidé s postižením, kteří

využívají osobní asistenci v rozsahu větším než 80 hodin měsíčně, využít speciální dotační titul, který jim pomůže s financováním těchto služeb.

Z tohoto titulu jsou financovány hodiny asistence u jednotlivce do 372 hodin měsíčně, což je ve výsledku 12 hodin asistence denně. Lidé tak zaplatí maximálně 80 hodin měsíčně a hodiny navíc mají zdarma, respektive za symbolickou cenu 1 korunu za hodinu.

Příloha: Jak by od 1. července 2024 mohl růst příspěvek na péči?

Varianta 1

Stupeň	Výše PnP – děti	Po úpravě	Výše PnP – dospělí	Po úpravě
I	3 300	3 300	880	880
II	6 600	8 200	4 400	5 500
III	13 900	16 700	12 800	15 400
IV	19 200	23 100	19 200	23 100

Varianta 2

Stupeň	Výše PnP – děti	Po úpravě	Výše PnP – dospělí	Po úpravě
I	3 300	4 100	880	2 000
II	6 600	8 200	4 400	5 500
III	13 900	16 700	12 800	15 400
IV	19 200	23 100	19 200	23 100

Lidé s postižením sdíleli u ombudsmana své zkušenosti s pobytem v ústavu i s vlastní cestou k nezávislému životu

Konference a workshop „Můj život, moje volba, aneb Sebeurčení“ spolupřipádané veřejným ochráncem práv a [Centrem podpory transformace](#) svedly na jedno místo odborníky a úředníky spolu s těmi, kterých se osobně dotýká přechod od sociálních služeb ústavního typu ke komunitnímu modelu péče – takzvaná deinstitucionalizace. Lidé s postižením z různých částí republiky, kteří aktivně vystupují jako [sebeobhájci](#), popsali své zkušenosti s pobytem v ústavech i samostatným životem mimo ně.

„Když jsem se chtěla osamostatnit, chodila jsem do sociální rehabilitace, abych se naučila postarat sama o sebe. Dělalí jsme třeba i domácí práce a učili se zacházet s penězma. Pak jsem se od rodiny odstěhovala na podporované bydlení. Tam k nám chodili pracovníci, kteří nám pomáhali,“ zavzpomínala na konferenci sebeobhájkyň Eva Němcová z Hradce Králové. Teď bydlí samostatně a pracuje v bistru, kde připravuje studené občerstvení. Také zkušenosti dalších sebeobhájců ukazují, že s podporou okolí mohou žít nezávisle.

Podle dostupných dat u nás ale stále žije na 70 000 lidí s postižením právě v nejrůznějších typech ústavů. Česká republika se přitom podpisem Úmluvy OSN o právech lidí s postižením zavázala, že bude podporovat a prosazovat jejich [právo na nezávislý život v komunitě](#). Jak se to daří, zjišťoval veřejný ochránce práv v aktuálním výzkumu.

V něm mapoval přístup krajů a Ministerstva práce a sociálních věcí k přechodu od sociálních služeb ústavního typu ke komunitnímu modelu péče. Díky projektu Norských fondů^[1] výzkumníci Kanceláře ombudsmana analyzovali krajské plány rozvoje sociálních služeb a další dokumenty. Zjišťovali například i to, jaké překážky proces proměny sociálních služeb z ústavního modelu na model komunitní brzdí. Účastníci konference se mohli jako první seznámit předběžnými výsledky.

Na pováženou je podle zástupce ombudsmana už skutečnost, že na národní ani krajské úrovni neexistuje shoda, jaké služby je možné považovat za komunitní. *„Náš výzkum ukázal, že strategické dokumenty státu i krajů trpí mnoha podstatnými nedostatky. Není jasné už to, zda všichni znají a pojmenovávají ten správný cíl. Přitom deinstitucionalizace není k diskuzi o tom, zda ano, či ne. Je k diskuzi o tom, jak. A to musíme hledat za pomoci lidí, jichž se právo na důstojný život podle Úmluvy*

o právech lidí se zdravotním postižením týká,“ shrnul zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm.

Úmluva podle něj dává jasná vodítka, jak by měl přechod od ústavní péče ke službám komunitního typu vypadat. Aktuální strategické dokumenty krajů ale většinou postrádají důraz na rušení institucí a neřeší ani riziko, že se ústavní prvky znovu objeví i v transformovaných službách. „*Ve výsledku pak hrozí, že místo komunitních služeb budou vznikat ‚ústavy na plocho‘, tedy zařízení pro menší počet klientů, ve kterých ale budou mít život organizovaný podobně jako ve velkém ústavu,*“ uvedl Schorm.

Na nedostatek soukromí, hromadný časový rozvrh a další nepříjemnosti spojené s životem v ústavu poukázala ve svém vystoupení i sebeobhájkyň Kamila Ježková. V zařízení, kde bydlela, si například nemohli s ostatními klienty vzít jídlo kdykoli mimo určené časy. A zažila i to, že když se zamilovala, v ústavu je s partnerem oddělili.

Celý výzkum plánuje zástupce ombudsmana zveřejnit počátkem příštího roku. Zároveň připravuje i doporučení k deinstitucionalizaci a zapojení lidí s postižením.

Norway
grants

[1] Výzkum i workshop jsou součástí projektu Posílení aktivit veřejného ochránce práv v ochraně lidských práv (směrem k ustavení Národní lidskoprávní instituce v ČR), číslo projektu: LP-PDP3-001. Tento projekt je financován z prostředků Fondů EHP a Norska 2014 – 2021 a státního rozpočtu ČR.

- [Prezentace z konference](#)

www.helpnet.cz

Vyšel zimní VOZKA

Nové 60stránkové číslo čtvrtletního magazínu pro vozíčkáře je opět pestrým a obsáhlým kaleidoskopem zpráv, informací, tipů, rad a zajímavostí o životě a pro život na vozíku. Stejně jako v podzimním čísle v něm najdete tři poradny (Ligy vozíčkářů, Národní rady osob se zdravotním postižením ČR a Ostravské organizace vozíčkářů), jejichž zkušenosti pracovníci vám pomohou najít odpovědi na vaše otázky týkající se života s postižením. Představíme vám slovenskou malířku ústy Adrianu Mišovcovou, Milan Jackel popíše své zkušenosti s elektrovozíkem Rid-e, který vozíčkáři umožňuje cestovat na dlouhé vzdálenosti, nebo Zuzana Daušová poradí, jak byste se v zimním období měli správně starat o svého psiho parťáka. Připomeneme si úspěšný charitativní Količkový den Nadace Jedličkova ústavu a Zuzana Bárová představí fotografku Weroniku Bersz-Letki Sanneh, jejíž prodejní výstavy fotografií zachycují život v senegalské vesnici. Získanými finančními prostředky pak podporuje např. ochrnuté senegalské bratry Josefa a Jowela. A nezapomněli jsme ani na příklady dobré praxe: město Bohumín se může pochlubit skvěle fungujícím modelem péče o seniory a lidí s postižením, který získává na respektu nejen z regionálního pohledu. Nové číslo je ke stažení [ZDE](#).

Redakční rada:

Bc. Daniela Jeníčková, d.jenickova@arpzpd.cz

Vydává Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, z.s.

Karlínské nám. 12

186 03 Praha 8 – Karlín

(pro vlastní potřebu)

e-mail: asociace@arpzpd.cz [http:// www.arpzpd.cz](http://www.arpzpd.cz)